

SLOVENŠČINA, 5. razred

UČNA TEMA: Stvarna lastna imena

POTEK URE

Ko pišemo, včasih poimenujemo ljudi, živali ali kraje, drugič pa različne stvari – šole, podjetja, prireditve, knjige, filme, nagrade in podobno. Takim imenom pravimo **STVARNA LASTNA IMENA**.

Z njimi poimenujemo ustanove, izdelke, umetniška dela, prireditve in druge stvarne pojave.

Primeri takih imen so: **Osnovna šola Toneta Čufarja, Cankarjev dom, Pikin festival, Deseti brat, Gorenje ali Prešernova nagrada.**

Stvarna lastna imena vedno pišemo z veliko začetnico. Pri večbesednih imenih napišemo z veliko začetnico prvo besedo, prav tako pa z veliko začetnico napišemo vsa osebna in krajevna imena v njem.

Tako napišemo na primer **Osnovna šola Franceta Bevka ali Mestni muzej Ljubljana.**

Če pa ne napišemo celega imena, ampak govorimo le na splošno, uporabimo malo začetnico. Takrat zapišemo: *naša šola, muzej, podjetje.*

Tudi naslove knjig, filmov in pesmi pišemo s veliko začetnico na začetku in veliko začetnico pri vsakem lastnem imenu v naslovu, na primer: **Deseti brat, Kekec, Sreča na vrvi.**

Stvarna lastna imena torej zapisujemo z veliko začetnico, ker označujejo nekaj enkratnega, posebnega in poimenovanega.

14. Svetlana Makarovič

Izvedeli bomo:

👉 kaj so stvarna lastna imena in kako jih zapisujemo.

Učenci so imeli danes posebno uro slovenščine. Učiteljica jim je pripravila vprašanja o slovenski pisateljici Svetlani Makarovič, učenci pa so tekmovali v odgovorih.

Preberi.

VPRAŠANJE 1

Kje se je rodila Svetlana Makarovič?

Svetlana Makarovič se je rodila v Mariboru.

VPRAŠANJE 2

S čim vse se ukvarja Svetlana Makarovič?

Svetlana Makarovič je pisateljica in pesnica, ukvarja se tudi z gledališčem. Zanj je pisala lutkovne predstave in glasbo ter oblikovala lutke. Pisala je tudi šansone in ilustrirala nekaj svojih knjig.

VPRAŠANJE 3

Naštej pet naslovov njenih slikanic.

Njene najbolj znane slikanice so Sovica Oka, Škrat Kuzma dobi nagrado, Coprnica Zofka, Pekarna Mišmaš, Korenčkov Palček.

VPRAŠANJE 4

V katerih zgodbah nastopajo kosovirji?

Kosovirji nastopajo v knjigah Kosovirja na leteči žlici, Kam pa kam, kosovirja? in Mi, kosovirji.

VPRAŠANJE 5

Imenuj nekaj njenih pesniških zbirk.

Izdala je pesniške zbirke Maček Titi, Coprniški muc, Črni muc, kaj delaš?

VPRAŠANJE 6

Kako se imenuje ustanova, v kateri stanuje škrat Gal?

Gal stanuje v Narodni galeriji v Ljubljani.

VPRAŠANJE 7

V katerem gledališču že več kot 30 let uprizarjajo predstavo Sapramiška?

Predstavo Sapramiška že več kot 30 let uprizarjajo v Lutkovnem gledališču Ljubljana.

VPRAŠANJE 8

Za svoje delo je prejela številne nagrade. Naštej vsaj dve.

Prejela je Prešernovo nagrado in zlati red za zasluge.

Imena knjig, revij, časopisov, filmov, zgoščenk, ustanov in prireditev so **stvarna lastna imena**, zato jih zapisujemo z veliko začetnico.

Pri **večbesednih stvarnih imenih** pišemo z veliko začetnico le prvo besedo, razen če je neprva beseda lastno ime (*Sovica Oka, Lutkovno gledališče Ljubljana*).

V odgovorih podčrtaj besede, ki so zapisane z veliko začetnico, in jih razvrsti na ustrezno mesto v preglednici.

STVARNA LASTNA IMENA

Naslovi knjig, revij, časopisov in umetniških del	Imena uradnih ustanov, podjetij in društev	Naslovi prireditev	Imena nagrad, ki so izpeljana iz lastnih imen

2

Pazi! **Imena nagrad** pišemo z veliko začetnico le, kadar so izpeljana iz lastnih imen (Prešernova nagrada, Andersenova nagrada), sicer pa uporabimo **male začetnice** (desetnica, zlati red za zasluge, jabolko navdiha).

Pazi tudi na zapis imen praznikov, ki jih pišemo z **male začetnice** (božič, novo leto, dan državnosti). V Sloveniji imamo **samo dva praznika**, ki ju pišemo z veliko začetnico: Prešernov dan in Marijino vnebozetje.

Stvarna lastna imena zapiši s pisanimi črkami.

Brin je v učni prilogi (VESELA ŠOLA) prebral

vse o planinarjenju. Naročil se je na revijo

(MOJ PLANET), v kateri je bila opisana

(SLOVENSKA PLANINSKA POT). V trgovini si je kupil pohodne čevlje slovenskega

proizvajalca (PLANIKA) in knjižico

..... (PLANINSKI DNEVNIK), v katero bo zbiral

žige z osvojenih vrhov. Pred pohodom je zbral še pomembne telefonske številke:

..... (ZDRAVSTVENI DOM JESENICE),

..... (GORSKA REŠEVALNA SLUŽBA),

..... (KAČOFON) in

(PLANINSKI DOM TAMAR).

3

Oglej si miselni vzorec in ga dopolni s svojimi primeri.

imena praznikov
novo leto

imena iger
človek ne jezi se

imena nagrad
športnik leta

imena jezikov
slovenščina

imena dnevov in
mesecev
sobota, januar

KAJ PIŠEM Z MALO ZAČETNICO?

imena krožkov in
dejavnosti
planinski krožek

nazive in poklice
predsednik

imena rastlin in
živali
kranjska čebela

imena šolskih
predmetov
slovenščina

imena športov
hokej

Besede v oklepaju pravilno zapiši z veliko oziroma malo začetnico.

Letošnji (BOŽIČ) bomo praznovali doma, za
..... (NOVO LETO) pa se bomo odpravili na mestne ulice.

Na smučarski prireditvi (ZLATA LISICA) najboljša
smučarka prejme nagrado (ZLATA LISICA).

Mladi bralci revije (CICIBAN) so
(CICIBAN) in (CICIBANKA).

8. februarja praznujemo (SLOVENSKI
KULTURNI PRAZNIK). Na predvečer praznika na osrednji proslavi v

..... (CANKARJEV DOM) vrhunskim umetnikom
podelijo (PREŠERNOVA NAGRADA).

Če bi obiskoval šolo (BRADAVIČARKA), bi imel
metlo znamke (NIMBUS 2000). Z njo bi sodeloval na
..... (TURNIR) in osvojil

(OGNJENI KELIH).